

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๕

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ อ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๑ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ในวันดังกล่าว พรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคทางเลือกที่สามแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๔ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแมคนาทัม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

(๒) สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประตู่มา ตำบลเวียงเหนือ อำเภอมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(๓) สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

(๔) สาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒, ๓ และ ๔ สรุปได้ว่า มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒, ๓ และ ๔ โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมด้วยตนเองจริง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร ได้รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ โดยได้สอบสวนข้อเท็จจริงจากผู้ปรากฏรายชื่อในรายงาน

การประชุมและผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ รวมจำนวน ๔ คน ซึ่งผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าว จำนวน ๓ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคทางเลือกที่สามดังกล่าวแต่อย่างใด ซึ่งผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคทางเลือกที่สามได้ให้ถ้อยคำว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวจริง แต่วันเวลาที่ประชุมจริงไม่ตรงกับวันเวลาที่ระบุในรายงานการประชุมที่พรรคทางเลือกที่สามแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒, ๓ และ ๔ พร้อมทั้งให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่า เหตุที่สมาชิกพรรคทางเลือกที่สามได้ให้ถ้อยคำไม่สอดคล้องกับรายงานการประชุมที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากผู้ให้ถ้อยคำไม่เข้าใจคำถามของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงให้ถ้อยคำผิดไปจากข้อเท็จจริง โดยมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามตามวันเวลาและสถานที่ที่ระบุในรายงานการประชุมจริง แต่ภายหลังการประชุมดังกล่าวหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ที่ขอจัดตั้งสาขาและประชุมสมาชิกถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมืองและสาธารณประโยชน์ ผู้ให้ถ้อยคำจึงเข้าใจว่าการประชุมที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสอบถามคือการประชุมเรื่องกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว ต่อมาพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมั่น ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ (๒) โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามดังกล่าวตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘

นายวีระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่จังหวัดสกลนครแล้วพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม หลายประการ จึงขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ดังกล่าว และต่อมา

ได้มีหนังสือยืนยันการขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว โดยพรรคทางเลือกที่สาม ทราบว่ากรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่เนื่องจากพรรค ทางเลือกที่สามไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น นายทะเบียนพรรค การเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจด แจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สามไม่ได้ดำเนินการให้มี สาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ ต้องยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าเมื่อพรรคทางเลือกที่สามขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และยืนยันไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป จึงถือได้ว่าพรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการ ให้มีสาขาพรรคในแต่ละภาคครบสี่สาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามได้โดยชอบ

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ทราบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ